

11
Olnym. 28/4.

~~TT.~~ 709/5

Jasnie Wielmożny
Panie Komendantcie!

Stosownie do rozkazów otrzy-
manyh odroczenem pismem z 1/4
i w urupelnieniu tygodniowych spra-
wowania raportuję:

Do Polski już odento, i między
20.-25/4 przybędzie z Francyi do Trzebinii
10 010 karabinów Mausera
20,000 000 ładunków do " "
600 karabinów maszynowych
2 Włoch odento
6 baterji 7.5cm z 24 000 pociskami
2 " 14.9 " 9600 "
2,000 000 ładunków do karab. austr.

W Włoch rozważano, i jest sprawa
że niebawem odejście:

około 50000 karabinów austr.
z odpowiednią amunicją,
36 baterji 7.5 cm z amunicją
12-24 " 10 cm haub. austr. (bar.
do Dobrych) z odpowiednią amunicją
50000 kompletów mundurów włoskich

z Francji, od 18/4, odejście do Polski
— spodziewam się że nie nam nie prze-
szkodzi — z zapasów Stanów Zjedn.:

bluz 187000	spodni 100000
ptasaków 125000	trzewików p. 375000
owijaczów p. 375000	koszul wctn. 375000
kalesonów wctn. 750000	koców 125000
sukna na czapki 50000	yardów.

To co mi wymienił ja nam
broń i amunicję dla 4-5 dywizji
nowych, oraz amunicję dla operującej

armii na Hiszpanię oraz; oraz ubranie dla 150-200000.

Dalsza akcja wykupowania i urbrojenia natrafia na ogromną trudność z powodu nadwyżki, oraz wygórowanych cen francuskich.

Przy zakupie artykułów dla "100000", tych, na które nam Francja podała ceny, czyli których nam zaimienna dostarczyć, wypada wedle tych cen suma 330 mil. mk., podczas gdy na to preliminowano tylko 185 mil. marek.

Uwzględnić przy tem trzeba że broń francuska jest wogóle przestarzała; że w razie wojny

Tatwiej nas odciąć od Francyi iia
od Anglii; ie Ameryka nam dotych,
cras ofiarowata artykuły znacnie
ponizej naszego preliminarza.

Bytoby więc bardzo prozą,
dane ielibymy głośnie zapatry,
wali Armię w Anglii-Ameryce,
o co robię usilne starania; pan
prezydent Federowski obiecał nam
swe poparcie.

Pomieważ nabyte dotąd mate-
ryaty, których wystanie do Polski już
jest w toku zajmie koleje do mniej
więcej $\frac{26}{4}$, wystarczy, jeżeli dopiero
około $\frac{22}{4}$ zdecydujemy się, czy brać
bron' od Francyi czy od innych, przy-
czem wsi' materjatu - choćby nie
broni - se względów politycznych, wczmie,

my od Francji; do tego czasu wyjaśnił
 się nasze sprzeczanie broni u Angli-
 ków - Amerykan; ta zwłoka, możliwie,
 wpłynie korzystnie na fiskalizm fran-
 cuski.

Towarzonego znaczenia jest, nie
 dotycząca zrentę mojej misji, kwestya
 ekwipunku dywizji gen. Hallera.
 Przywiorą one bardzo drogi, i w wie-
 lu szczegółach niepraktyczny ma-
 teryał francuski; obciążą to niepo-
 miernie skarb polski, i powinno
 być przynajmniej uwzględnione
 przy ewentualnem rozwinięciu
 dywizji Hallera (na 10-15 dywi-
 zji ??).

Zwracam szczególne uwagę
 na tabor, który z powodu ciężaru

wale mego zdania jest w Polsce
nie do wzięcia.

Tu jeszcze nie znalazłem
lekkih wozów; może jednak u
Amerykanu znaję, o co, również
o konie i owies robię wielkie stara-
nia. W każdym razie w kraju
powinno się intensywnie budować
walc lekkie wozy i dla nowo powsta-
jących Dywizji; i dla Dywizji
gen. Halbera, którego ciężkie i ko-
gic wozy nie wiem jakie znaję
rastosowanie.

Barczo jest ważne, żeby konwo-
je pociągów z Trebini, włącznie
z Lovri (o ile pójdą przez Niemcy),
natychmiast wracaty do Francji,

w przeciwnym razie zabraknie nam
 tej personalu do konwojów. Nie
 mniej ważne, żeby konwoje w Tre-
 binii lub Lodi natychmiast otrzy-
 mały należne im pobory przez
 odpowiednie organa gen. okręgów,
 bo bardzo być może, że je oszczędna
 Francja stać bez wystarczającego
 zapotrzebowania wysłać, i że konwoje
 się rozpłyną. Miya moja stara
 się wszystkiego doglądać, ale
 ani nie jest dość liczna, żeby można
 wszystko zrobić, ani nie rozporządza
 środkami; starania o kredyt w go-
 łdwoce, około 10,000,000 fr. dotąd
 bez skutku; 1,000,000 fr., tylko dla
 konwojów i administracji byłby bar-

do przytoczonym.

Anglicy rannicyli, aneksyonistów
w obszarowym przez nas Pińsku i
Szerarsze; p. prezydent Paderewski im
rzecz skutecznie wytłumaczył.

Wogóle mam wiarę w powodzenie
misji; chciałbym tylko, jeżeli na
to dotychczasowe rezultaty powa-
żają — rozwiązać zadanie tak,
aby to i w przyszłości, organiza-
cji armii i interesom skarbu służy-
ło; jeśli można trochę czekać, to lepiej!

Proszę przyjąć wyrazy głębokiej
ceni, z jaką zostaje
Jasnie Wielmożnego Pana Komendanta

15/4 19.

postawny
Pomer
Gppor.

Jaśnie Wielmożny Panie Komendancie!

Stosownie do rozkazów otrzymanych odręcznie pismem z 1/IV. i w uzupełnienie tygodniowych sprawozdań raportuję:

Do Polski już odeszło, i między 20 9 25/IV. przybędzie z Francji do Trzebini

10.010 karabinów Mausera

20.000000 ładunków do "

600 karabinów maszynowych

Z Włoch odeszło:

6 baterji 7.5 cm. z 24.000 pociskami

2 " 14.9 " 9.600 "

2.000.000 ładunków do karab. austr.

Z Włoch zażądano i jest szansa że niebawem odejście:

około 50.000 karabinów austr. z odpowiednią amunicją,

36 baterji 7.5 cm. z amunicją

12-24 " 10 cm. haub.austr./ bardzo dobrych / z odpowiednią amunicją,

50.000 kompletów mundurów włoskich.

Z Francji od 18/IV odejdzie do Polski - spodziewam się że nic nam nie przeszkodzi - z zapasów Stanów Zjednoczonych:

bluz	187.000	spodni	100.000
pałaszów	125.000	trzewików	375.000
owijaczów	375.000	koszul wełn	375.000
kalesonów weł.	750.000	koców	125.000

sukna na czapki 50.000 yardów.

To com wymienił da nam broń i amunicję dla 4 - 5 dywizji nowych, oraz amunicję dla operującej armji na dłuższy czas; oraz ubranie dla 150 - 200.000.

Dalsza akcja wyekwipowania i uzbrojenia natrafia na ogromną trudność z powodu nadzwyczajnych wygórowanych cen fryncuskich.

Przy zakupie artykułów dla " 100.000 " tych, na które nam Francja podała ceny, czyli których nam zamierza dostarczyć, wypada wedle tych cen suma 330 mil.mk., podczas gdy na to prelinowano tylko 185 mil.marek.

Uwzględnić przy tem trzeba, że broń francuska jest wogóle przestarzała, że w razie wojny łatwiej nas odciąć od Francji niż od Anglii, że Ameryka nam dotychczas ofiarowała artykuły znacznie poniżej naszego preliminarza.

Byłoby by więc bardzo pożądanę żebyśmy głównie zaopatrywali armję w Anglii - Ameryce, o co robię usilne starania; Pan Prezydent Paderewski obiecał nam swe poparcie.

Ponieważ nabyte dotąd materiały, których wyłusanie do Polski jest już w toku zajmie koleje do mniej więcej 26/IV., wystarczy jeżeli dopiero około 22/IV. zdecydujemy się, czy brać broń od Fryncji, czy od innych, przyczem część materiału - choćby nie broni - ze względów politycznych, weźmiemy od Francji; do tego czasu wyjaśnia się nasze szanse uzyskania broni u Anglików - Amerykan; ta zwłoka możliwie wpłynie korzystnie na fiskalizm francuski.

Poważnego znaczenia jest, nie dotycząca zresztą mojej misji kwestja ekwipunku dywizji generała Hallera. Przywiozą one bardzo drogi i w wielu szczegółach niepraktyczny materiał francuski, obciąży to niepomierne skarb polski i powinno być przynajmniej uwzględnione przy ewentualnem rozwinięciu dywizji Hallera /na 10 - 15 dywizji ?? /.

Zwracam szczególnie uwagę na tabor, który z powodu ciężaru wedle mego zdania jest w Polsce nie do użycia.

Tu jeszcze nie znalazłem lekkich wozów; może jednak u Amerykan znajdę, o co również o konie i owies robię usilne starania. W każdym razie w kraju powinno się intensywnie budować lekkie wozy i dla nowo powstających dywizji i dla dywizji gen. Hellera, którego ciężkie i d rogie wozy nie wiem jakie znajdą zastosowanie.

Bardzo jest ważne, ażeby konwoje pociągów z Trzebini, zważywszy z Łodzi /o ile pójdą przez Niemcy/ natychmiast wracały do Francji, w przeciwnym razie zabraknie nam tu personelu do konwojów. Niemniej ważne, żeby konwoje w Trzebini lub Łodzi natychmiast otrzymały należne im pobory przez odpowiednie organa gen. okręgów, bo bardzo być może, że je oszczędna Francja ztąd bez wystarczającego zaopatrzenia wyszła i że konwoje się rozpadną. Misja moja stara się wszystkiego doglądać, ale ani nie jest dość liczną, żeby można wszystko zrobić, ani nie rozporządza środkami; starania o kredyt w gotówce, około 10.000.000 fr. dotąd bez skutku; 1.000.000 fr. tylko dla konwojów i administracji byłby bardzo pożyteczny.

Angliwy zauważyli "aneksjonizm" w obsadzonym przez nas Piąsku i Szczarze; p: Prezydent Paderewski im rzecz skutecznie wytłumaczył.

Wogóle mam wiarę w powodzenie misji; chciałbym tylko, jeżeli na to dotychczasowe rezultaty pozwalają - rozwiązać zadanie tak żeby to i w przyszłości, organizacji armji i interesom skarbu służyło; jeśli można trochę czekać to lepiej.

Proszę przyjąć wyrazy głębokiej czci, z jaką zostaje
Jaśnie Wielmożnego Pana Komendanta

posłuszny

R O M E R m.p.

Generał-Pporucznik.

15./IV.1919.

Za zgodność odpisu: